

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 * 50 *
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 * 50 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPLIAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 21.

Bánffy a gazda.

Csendőr, baka kiheverte már a követválasztás nagy munkáját. Csirkefogókra vadászik az egyik, nagy gyakorlatra készül a másik, mert ilyesmikkel is szoktak foglalkozni, — ha rá érnek a választások miatt.

Ők elvégezték az aratást tavaly ősszel a kormány számára, joggal huzódnak félre a politikától. Jó népség a csendőr és baka, önzetlen aratásuk példakép lehetne a neveletlen szociálistáknak.

Ott volt a kormány buzája a sok képviselőjelölt, s ők nem riadtak meg a nagy munkától, bearatták a kormány csürjébe.

Részt nem kértek, s bár látták, hogy gyenge a kalász, szorult a szemje, magot keveset, csak ocsut fog adni, még sem streikoltak, arattak buzgón. A kéréket bevaggonozták s épségben felszállították a székes fővárosba. Az ellenzék most folytatja a félben maradt munkát és csépelei az ország nehéz »kereszt«-jeit.

Bánffy által örültetett az aratás sikerén — most busultatik általa. Eleinte büszke volt rá, hogy majdnem 300 súlyos keresztet aratott az országnak — de — de, most mikor az ellenzék meg kezdte a cséplést, már nem örül. Belátta, hogy csak a szalmája nyom azoknak a kereszteteknek, mag sehol, s az ellenzék méltán streikol. A próbacséplés szomorú eredményt mutat.

Be kár, hogy azokat a jó zsandárokat és bakákat nem lehet bevásztani képviselőnek!, hogy elhallgattatnák ők »magvas« támadásaikkal az izgága streikoló munkásokat, ezt a megfogyott, de meg nem tört ellenzékét!?

Hanem hát annyira még sem lehet módosítani a házszabályokat, hogy teremszolgák helyett csendőröket alkalmazhassanak, tehát más módon kell megakadályozni a lázongó ellenzékiek streikját.

Bánffy indítványt tett, hogy az ülés ideje egy órával hosszabbtassék meg. Furcsa indítvány ez nagyon. Miért siet úgy dolgozni a kormány. Hiszen az egész parlamenti év idáig nagyon simán folyt le. Apponyi »Treuga Dei«-t adott, az ellenzék jó része egyenesen kompromittálta magát a kormány támogatása által, s ez idő alatt mit tett a kormány? Vakációkat adott két kézzel 2—3 órai üléseket is alig birt ellátni munkával.

Most siet? Miért? Azt mondja, azért, hogy vitális érdekek csorbát ne szenvedjenek.

Ki állapítja meg parlamentáris rendszernél, hogy mi a káros, mi a hasznos? Azt hiszem a legdreszszirozottabb kormánypárti is elismeri, hogy nem a kormány, hanem a parlament. Mi módon állapítja meg? Vita útján.

A miniszter benyújtja a törvényjavaslatot, mit helyesnek vél, vagy helyesnek vélnie muszáj s a házra bizza a sorsát. Pro és kontra vitatkoznak aztán, kicserélik érveiket, aggályait adja elő egyik,

bizalmának okát tünteti fel a másik, s ha a vitára többé nem jelentkezik senki, ha pro és kontra elmondták a magukét, szavaznak, hogy az argumentációk alapján »győzzön a jobb.«

Nézzük csak ezt a vitát, kontra sok beszédet hallottunk. A szőnyegen forgó javaslat sötét színben van feltüntetve és a felhordott statisztikai adatok alapján aggodalma jogos az országnak, hogy a javaslat csak Ausztriának használ, de nekünk káros. Tehát csak a rossz oldala van a javaslatnak megvilágítva. Jó oldalt nem látta senki, mert a hivatalos védők mélyen hallgatnak, zsebükbe rejtve súlyos argumentumaikat.

Mi jogon kéri tehát Bánffy a tanácskozás idejének meghosszabbítását? Megokosodott azóta a pártja? Argumentumokra lelték s beszélni kívánnak? Nem, ők egyhangulag hallgatnak most is.

Aki tehát nem vitatkozik, mi jogon kéri a tanácskozás idejének meghosszabbítását.

Egyszerű az ok. Ki kell fárasztani az ellenzékét, — hogy szavazni lehessen.

Ez frivol játék a parlamentárizmus-sal, ahol az argumentum semmi, a voks minden. Megakarja indítani Bánffy az ő 300 szalmakeresztjét, hogy sujjával fojtja meg az elégedetlen ellenzék cséplőket.

Hiába! ha már magot nem ad a buza, legalább a szalmát értékesíti az ember úgy, amint lehet.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szegény Mátyás.

— Életkép a börtönből —

Másnap reggel már megérkezett a vizsgálóbíró egész kíséretével, doktor, sebész, a vizsgálóbíró őrök, összesen négyen voltak ezek az urak, kiknek oly szomorú kötelesség jutott osztályrészül, hogy csak bünt, szerencsétlenséget vizsgálják, hogy csak fájdalmat, szenvedést és siralmat okoznak embertársaiknak, azért, hogy az igazság kiderítve legyen.

És volt a faluban nagy sürgés, forgás. — egyik része ott ácsorgott a halottas ház ablakai alatt, lesve a boncolást, más része a falu házában levő börtön ablakai alatt ólálkodott, hogy a szegény Mátyást, kit különben jól ismertek, megláthassa. Kiváncsi lévén mindenik, minő az ember, ha boncolják, és milyen az ember ha gyilkos. Részvét és szánalom azonban hibázott ezen kíváncsiak szívéből.

Este felé pedig, mikor a meghaltat a temetőbe kísérték, Mátyást is akkor vitték a faluból, egyenesen a megyeházánál levő központi börtönbe a híres három kereszt alá.

Három kereszt alá» így hívják a megyei székháznál levő központi börtönt azon három keresztől, mely köből kifaragva a rostélyos ajtó felett felnyulik és a kinszenvedés kálváriáját ábrázolja.

Jó jelképe ez a börtönt lakó szerencsétleneknek, mert hiszen az Isten fia bünösökért

halt meg s a jobbán függő lator, ki halála órájában tért meg — biztatást kapott a bocsánatra és az örök üdvösségre.

Ezt jelentené a három kereszt a börtön ajtó felett s hivatása volt inteni a gonoszokat a töredelmes bünbánatra és javulásra, mert hiszen aföldi élet csak is rövid itt mulatás s mindenkinek kötelessége gondolkodni arról a túlvilági életéről, mely reá vár, s arról a bizonyos halálról, melyet el nem kerülhet, mely megelőzi a túlvilági életet.

De hát nagyon kevesen gondolnak a halálra életükben és kevesek azok, a kik bünbánatról és töredelmességről gondolkodnak akkor, midőn volna okuk magukba szállva, csendes kimulásukról gondolkodni.

Hanem ezen kevesek egyike volt a szegény Mátyás, ki megalázva a fájdalomtól, össze esve a szégyen gyalázat nyomása alatt, arról gondolkodott mindég »bárha ő sohasem született volna!«

Azon szoba, a hova zárták, egy tiszta négyszögletű nagy bolthajtásos terem volt, fehérre meszelt falakkal és az udvarra nyíló magasan vágott dupla rostélyzatu ablakkal.

Köröskörül vaságyak állottak a fal mellett tiszta, fehér pokrócczal leterítve, minden ágy felett egy kis fekete tábla, melyen az ágy tulajdonosának a neve volt reá írva nagy fehér betűkkel. Ezekon kívül volt a szobában egy kecskelábon álló fehérre surolt asztal, kétfelül deszka-lóczával, a sarokban pedig egy nagy vasazott dongáju cseber, tiszta ivóvízzel egy mellé készített cserépbögrével.

Itt ült Mátyás ezen szobában a numeró 10-ben, mint azt lakótársaitól hallotta, itt ült az asztal melletti lóczán, előtte egy imádságos könyvvel, melyet azonban nem nézett, mert arca két tenyerébe volt temetve, s nem hallott mást, mint a folyosókon járó örök egyhangú lépteit, nem látva mást, mint két szemet, mely rá bámul, rá néz és egy néhány csepp vért a tiszta fehér havon, ezek voltak látományai ébren, ezek kísérték nehéz álmaiban.

Nap-nap után telt, de Mátyás folyvást elfásulva élettelenül üldögélt a lóczán, nem érdekelte semmi, nem vágyott semmit tudni, s nem kérdezett semmit, lelke megvolt halva benne, vagy talán el is költözött már belőle.

Naponként sétára kellett menni rabtársaival s ő fejesüggvedve botorkált rabtársai között a nagy négyszögű udvaron, nem nézett se jobb, se balra, csak a fehér hóra, mely az udvar kövezetét borította. »Csak már olvadna ez a hó!«

Egynéhányszor felvezették a vizsgálóbíró elébe, megfellelt minden kérdésre, csak egyre nem tudott megfelelni, arra, midőn a vizsgálóbíró azt kérdezte tőle, hogy- »mit hoz fel saját mentiségére?« Erre nem tudott semmit mondani.

Ő neki nem volt mentisége, nála nem volt mentiség az, hogy sógornőjét védelmezte, nem volt mentiség, hogy sógora saját portáján támadta meg, hogy gyilkos eszközzel kétszer sujtott feléje, ő ezt nem fogadta el saját mentiségül, mert ötlet saját lelkiismerete kárhóztatta: hogy kikerülhetne volna a veszedelmet,

A városháza a »Sas«-ban.

— Ameddig a takaró ér. —

Évekkel ezelőtt felvetették az eszmét, hogy leghelyesebb lenne, ha a Sas szállodát átalakítanák városházának. Kevés költséggel megfelelően át lehetne alakítani s kibővíteni, hogy legalább 50 évig megfelelné a czélnak.

Az eszmét azonban elejtették, mert mindenáron egy modern, a városhoz illő monumentális központot akartunk emeltetni a város közigazgatásának.

Elhatároztuk, hogy a régi reáltanoda és központi községi iskola helyére építjük négyszázezer forint költséggel az új városházát. Néhány ezer forintot kiadtunk a tervekért, a melyeknek aligha vesszük valami hasznát s eltehetjük örökméltékül s bizonyoságul annak, hogy a készség, akarat meg volt a városban ily monumentális városházára, de nem volt hozzá pénze.

Mert körülbelül az lesz a dologból, hogy nem lesz új városházánk a reáliskola helyén.

Jelenlegi pénzügyi viszonyaink nem engedik, hogy egy százezer forintos telken négyszázezer forint költséggel építsünk városházát. Ez sajnos, de igaz.

A jelenlegi városházában pedig már nem férnek az egyes hivatali ügyosztályok; szűk lyukakba össze vannak zsúfolva a hivatalnokok s az ügyek szaporodásával mindjobban tarthatatlanná válik a helyzet.

A szükség kényszerítette a tanácsot, hogy az ügy megoldásával foglalkozzék. Akként tervezték előbb, hogy a mérnöki hivatalt és az illetégségi ügyosztályt áthelyezik a régi városháza rozoga épületébe, a mérnöki hivatal mostani helyére, a magtár udvarába pedig áthelyezik az adóhivatalt.

Ez azonban még jobban széttagolta volna a közigazgatást s a mainál még rosszabb állapotot teremtett volna.

A tegnap délelőtt tartott tanács ülésén szóba jött a kérdés s mérlegelve a város pénzügyi helyzetét, egyedül csak akként találták megoldhatónak a város háza kérdését, ha az új városházát építését elejtjük, s a város tulajdonában levő »Fekete Sas« szállodát alakítjuk át városházává.

A Sas szállodában a bolthelyiségeken kívül mintegy 50 szoba és egy, teljesen megfelelő nagy terem, mely közgyűlésekre alkalmas.

A városházában és a hozzátartozó épületekben a szűk közgyűlési termen kívül 48 szoba van, tehát nem több, mint a Sasban jelenleg.

A Fekete Sasban az udvaron 100 ezer forint költséggel, még 40 szobát lehetne építeni egy emeletes házban. Így husszu 50 évre teljesen megfelelő elhelyezést találna a város közigazgatása.

A rendőrség megmaradna a mostani épületben, a Sastól, szükség esetén a hátsó részen, a Zöldfa istállója mellett egy fedett átjárót lehetne készíttetni közvetlen összeköttetésül.

Igy a Sas alatt a jelenlegi boltok megmaradnának, sőt még esetleg a Kossuth-utcai bormérés is és a jelenlegi bérlő lakásából újabb jövedelmező bolthelyiségeket lehetne átalakítás útján létesíteni.

A város elveszítene a szálloda felhagyása által mintegy öt ezer forintot évenként.

A beépítendő százezer forint kárpótlásául megmaradna a régi reáliskola és a központi iskola területe, a mely telek mindenestre ér százezer forintot s jövőben nagy szükség lehet rá akár a Szent-László templom áthelyezésénél, akár más célra. Mert azzal már komolyan kell foglalkozni, hogy a nagyon is szűk plebánia templom helyett megfelelő templomot építsünk.

Egy másik fontos kérdés is azt sürgeti, hogy a Sas szálloda alakítassék át városházává.

Nagyon fonák gazdálkodás volt a multban s még jobban megboszulná magát a jövőben, hogy a város három szállodát tart fenn s ezzel konkurencziát támaszt a saját bérlői között.

Különösen áll ez az Ujvároson levő két szállodára. Magánosok újabb és fényesebb szállodákat és vendéglőket nyitnak s annyira csökkentik a városi szállodák és vendéglők forgalmát, hogy már is érezhető az értékesökkenés s bérlőengedésekre lehet kilátásunk. Ezen az állapotokon okvetlen segíteni kell, vagy a Sas, vagy a Zöldfa szálloda és vendéglő beszűntetésével.

*

A városi tanács tegnapi ülésén megbizta a polgármestert, hogy a Sas szállodának városházává leendő átalakításának kérdését tanulmányozza, részletesen tájékoztassa magát s megállapodását közölje a tanácssal.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 21.

A kompromisszumból semmi se lesz! Dél előtt ugyan még abban állapotott meg a kormánypart és az ellenzék, hogy délután közös konferenciára gyülekeznek, de Tisza István mai beszéde eldöntötte a kérdés sorsát. Az ellenzék annyira felingerült a beszédén, mely kiméltlenül élére állította a kérdést, hogy Justh a szélsőbal vehemens kifakadásai közben így kiáltott fel:

— Most már el se megyek a délutáni konferenciára!

Ember ember hátán tolongott az irói karzatokon, a közönség karzata is zsúfolásig tele. A képviselők padjai a megújítás óta nem voltak oly telvők, mint ma. Csávossy Béla, a háznagy, idegesen tördelte a kezét:

— Istenem, Istenem, csak elférjünk valahogy!

Bánffy Dezső báró miniszterelnök volt az első, aki felszólt, röviden újból ajánlva tegnapi indítványának elfogadását.

Nyomban felállott Kossuth Ferencz és kifogást emelt az indítvány ellen. Az a párt — ugymond — mely hetek óta hallgat, nem kívánhatja jogosan, hogy az üléseket meghosszabbítsák.

Nagy éljenzés tört ki e bevezetésre a baloldalon s Kossuth azután fejtegette, hogy az ellenzék nem adott semmi okot az erőszakoskodásra s Bánffy mégis erőszakhoz nyul.

— Mit akarnak önök? — kérdé emelt hangon — a közszellemet akarják vak engedelmességre szorítani? Nem fog sikerülni!

Utána Molnár János, a néppárt elnöke szólalt fel, aki gunyolódva mondá, hogy Pozsonyban látott egy táblát, melyre ez volt fölírva: Blitz gyümölcs kereskedése. Bánffy is

ha ki nem nyitja az ajtót, ha sógora kezéből kivesszi a fejszét, ha agyon vágatja magát vele. Mindezek sokkal jobban lettek volna reá nézve mint az, a mi valóban megtörtént, mert akkor vagy nem élne, vagy pedig nem volna gyilkos a neve, s a mi legkeserűbb, nem üldöznő folyvást a feléje néző két szem, és nem látná a piros véresepeket a fehér havon.

Végre olvadni kezdett a hó, az ereszek megcsordultak, a meglágyult hó nagy darabokban hullott le a háztetőkről, a napsugár fényesebben sütött be a sűrű rostélyok között, midőn Máttyást a törvényszék elébe vezették.

Ott ültek bírái a zöld asztal mellett, vádlója a sarok melletti kis asztalnál, hátul pedig a tanúk és a megölt sógor özvegye fekete kendővel fején, s könnyektől nedves fehér kendővel kezében.

És kezdetét vette a tárgyalás; a bírák igazságossága belátta, hogy Máttyás megtámadott volt, hogy sógora fejszével rohanta meg saját portáján, hogy kétszer feléje sujtott, hanem a tanúk mindezekhez azt valották, hogy Máttyás világosan fenyegette sógorát, hogy ha portájára lép, életével játszik; s ezen szó döntött, Máttyást vétkes emberölésben bűnösnek találták, s tekintve az enyhítő körülményeket, egy évi börtönre ítélték.

Egy évi börtön nem is sok, csak 12 hónapból, — 52 hétből, vagyis 365 nappól áll.

Nem sok, hazátlan, tétlen, elkéseregett emberre nézve, ki nem becsüli egyéni szabadságát; hanem egy évi rabság egy becsületes, ér-

zékeny szívű és szabadnak született munkás emberre, kinek otthona, saját tüzhelye és szerető családja van, egész örök életet képez.

Eljön a tavasz, verőfényének csak színe jó be a rostélyos ablakon, melege kint marad, a meleg nem szereti a zárt falakat.

Most otthon tavaszi alá szántanak, a pacsirta a szántók feje felett emelkedik magasba, dicsérni az Istent; a réteken nyíló kikiresek közt szaladgálnak a bóbítás bibicsek, a faluból kihangzik a déli harangszó, jön az áldott jó feleség az étellel.

Beköszönt a nyár, peng a kasza, a rétek kakuk füves reudei mély illatot terjesztenek magok körül! Érik a kalász — az Isten áldása, — holdvilágos tiszta éjjel a fűrjek pitypalatya nem hat be a szomorú börtönökbe.

Majd eljön az ősz piros gyümölcseivel, érett gerezdjeivel. — A szüretelők vidám dala nem hat fel a hűvös falak közzé, itt nincs tavasz, nyár ősz, itt csak a hervadásnak szomorú tele van.

Végre újlag szállnak a hópelyhek s újra kintzó emlékezet kél fel a szegény Máttyás elméjében, csak ezt el tudná üzni erre a néhány hátra levő hónapra, de ez nem marad el tőle sohasem.

Még néhány hónap s a drága szabadság, az a soha eléggé meg nem becsülhető jó, ismét tulajdona lesz a szegény rabnak, fogadást tesz, hogy soha nem vesztí el többé.

Hanem ekkor egy rémhir kezd szájról-szájra járni a világban, behat az a sötét bür-

tönök sötét falain, nincs annak gát, vagy korlát, terjed az faluról-falura, országról országra.

Már az előkészületek nyugtalanítók; elkezdik naponként fenőmaggal füstölni a börtönönöket, a szellőztetésre szigorúan felügyelnek, reggelként meleg, rántott levest osztanak ki a rabok között, kemény rendeleteket tesznek közhírré a börtönökben: „hogy a ki legkevesebb változást érez, jelentse magát. — A börtön orvos, fogház felügyelő naponként többször mennek a szegény rabok közzé, s a börtönökben nehéz sóhajtásként hangzik fel: „jön a cholera“

Tehát a cholera terjedése ellen vannak foganatba véve ezen szomorú előkészületek? — borzasztó gondolat rabként halni meg, — részvétlen haldokolni a sötét kórházban és szána-lom nélkül temettetni el a köztemetőben idegen sírhalmok közzé, idegen földbe s nem látni meg többé az Isten szabad egét!

A szabadság szeretet ellenállhatatlanul támad most az emberi szívben s valami kimondhatatlan nyugtalanság rémíti a lelket. Itt halni meg!!! S kérgesedett szívű emberek hullanak térdre s kezdik ösmerni az Istent, s kezdenek tanulni imádkozni, mert egyedül csak az Isten az, ki ily nehéz napok alatt segíthet.

És Máttyás imádkozik, megdöbben szívvél számlálja még hátralevő napjait s ujjával kíséri a fali naptár heteit, hónapjait s lepergő könyekkel kiált fel: »Csak még egy szabad napot, csak még egyszer láthassam a kék eget, a melegítő napot, a csillagok ragyogó táborát, csak még egyszer, csak egyszer Istenem, csak egy rövid nap szívhassam a szabadság édes

ilyen Blitz-féle ember, aki villámgyorsan hozta ide az ő indítványát. De a néppárt nem fogadja az indítványt el. Molnár János azután a jobboldalt, mely hallgat, a vácsi siketnémákhoz hasonlította, amiért Szilágyi megintette. Végül annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy annak az indítványnak — klotür lesz a vége.

Apponyi Albert gróf vette át a szót. Nagy mozgás, zajos halljukozás támadt a baloldalon. Higgadtan szólt, de szavai mégis gyújtottak. Miről van szó? — kérde. Arról, hogy az egész ellenzék, a sajtószabadság megsértésével alkotmányosságunk egyik sarkának kitörését látja. Ezt akarják megakadályozni. Mi felajánlottuk a békét, ez a parlamentarizmus rendes működése. Ha a kormány kényszereszközökhöz nyúl, megöli a parlamentarizmust. Nem fogja a kormány az enyhébb eszközökkel célját elérni, mert az ő ragaszkodásuk oly szilárd a sajtószabadsághoz, hogy ha a kormány célzott akar elérni, erősebb eszközökkel teheti azt. Szomorú dolog lesz, ha megrendszabályozza a parlamentet, hogy megcsorbíthassa a sajtószabadságot. Nem fogadja el a miniszterelnök indítványát.

Perczekig tartó viharos taps és éljenzés hangzott balfelől s azután fölállt Tisza István, akinek beszéde alatt a baloldal szakadatlan forrongott, zugott, egy-egy szavára orkányszerűleg kitört. Az elnök alig tudta féken tartani őket.

— Mit szólnának azok — ugymond — a kik egész napon át verejtékekkel keresik kenyerüket, ha hallják, hogy itt a képviselő urak 4—5 órai munkát hazafias áldozatnak hirdetnek? (Nagy zaj balfelől.)

Ivánka Oszkár: Talán a bankban dolgoznak verejtékekkel?

Tisza István pedig folytatta:

— Az obstrukció megbénítja az igazi parlamentarizmust.

— A kedves papa egykor másképp cselekedett! — kiáltotta Rakovszky.

— Gyáflázat ez! Mit akar? Össze akar vesztíteni?

— Én a délutáni konferenciára el se megyek! — zugott Justh Gyula.

Az egész baloldal kiabált, de hirtelen nagy robaj támadt: a karzat peronjának egy nagy

levegőjét, azután hadd halljak meg, csak ezt add meg Istenem!

És az erős Isten meghallgatá a szerencsétlen, forró könyvekben hozzá fohászoló imáját, a napok kínzó gyötrelmei és emésztő aggodalmi között fenntartotta őt s míg társai egymásután betegedtek, addig őt kikerülte a halál s megjött szabadulásának napja.

Vállán kis motyójával ballagott szülő faluja felé, feje felett zengő pacsirták dalait hallgatta gyönyörrel, élvezte a tavaszi nap áldot melegét és gyönyörrel szivta magába a virágzó rétek illatát, már látta falucskája kis hegyes tornyát s lassan a házak felszálló füstje is szemébe tünt s látta feltűnni a ragyogó tavaszi napot, hallotta a fürjek pitypalattját és feltűnt neki a kék ég millió ragyogó csillagzata, midőn lassan megzörgette belülről kereteselt házaajtóját.

Mi volt ez a viszontlátás, micsoda boldogság vette körül! Hitvese, gyermekei, reszkető öreg szülei mind egy siralommal tárták fel karjaikat s ő magához ölelte valamenynyit, sirt és zokogott s nem tudott más szót mondani, mint »Istenem, édes jó Istenem».

Tehát szabad volt, ismét övéi között és elmúlt egy nap, azon egy nap, melyért oly buzgón imádkozott a börtön falai között s a szegény Mátyás beteg lett s harmadnapra azon betegség, melytől annyit félt a börtön falai között, megragadta a szegény embert s negyednapra kint feküdt a temetőben.

Dehát mégis szabadon hajt meg!

letört darabja leesett és Lepsényi ijedten ugrott föl. Éppen melléje pottyant. Egy percre derültség támadt, de csakhamar eloszlatta azt is a Tisza István beszédének további része. Mindjobban kitört az elégedetlenség s mikor bevégezte, a jobboldal tapsaira izgatottan felelték balról:

— Ez behegedült a kompromisszumnak!

— Legyen hát háború! — kiáltott Kubik Béla.

— Lesz hát háború! — felelte daczosan Kubinyi Géza.

A képviselőház mai ülése délelőtt 1/2 1 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Nyegre László, Molnár Antal Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Báró Bánffy Dezső, Perczel Dezső, Darányi Ignác, Erdély Sándor, Wlassics Gyula.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelísítik.

Az elnöki bejelentések után *Bánffy Dezső*: Bátor voltam tegnap azt indítványozni, hogy a mai naptól kezdve az ülések ne 2, hanem 3 óráig tartanak. Ezt az indítványomat fenntartom és kérem annak tárgyalását.

Kossuth Ferencz: Az indítvány mást nem jelenhet, minthogy az ellenzékét kimeríteni igyekszik a kormány. Az ilyen többség, amely hetek óta hallgat, nem kívánhatja, hogy még egy órával több ideje legyen a hallgatásra. Ez az indítvány első szeme annak a láncolatnak, amelyet a kormány erőszakból font meg. Mindenkinek józan ítélőere bizza, hogy helyes dolog-e az osztrák mintára erőszakhoz nyulni. (Zajos helyeslés balról.) Minket vádolnak erőszakkal és ime, a kormány erőszakot alkalmaz. Az egyes ember zsarnoksága nem olyan veszedelmes, mint a többség zsarnoksága. Egy ember szívéhez lehet szólni, de 300 ember szívéhez és es éhez bajos hozzáférni, amint a példa mutatja. Fejtegeti, hogy a 16-ik szakasz az oka ennek az erőszakoskodásnak, amely szakasz a bizottságban csak egy szótöbbséggel ment keresztül. A miniszterelnök akarja, hogy ez a szakasz keresztülmenjen. Ha a kormány az ország többségét arra készíti, hogy félretegye meggyőződését és elfogadja azt, amit ő akar, ez *rabszolgaság*. A közszellemet akarják vak engedelmességre szorítani. Kérde azt, vajjon az ellenzék adott-e okot arra, hogy az erőszakoskodások ez első lépését megtegyék. (Felkiáltások jobbról. Nem?) Hát én is azt fogom kifejteni, hogy nem. Az ő pártja bebonyolította azt, hogy a magyar országgyűlés felül áll az osztrák parlamenten, mert tárgyalások és udvariasságok voltak. Nem érdem-e az, hogy ez a párt mindig megmaradt a higgadt tanácskozás mezején. Az ellenzéknek éppen ugy vannak jogai, mint a többségnek; a többség jogai pozitívek, míg az ellenzéké negatívek. S azt az ellenzék, amely csak kivételesen él negatív jogaival, a parlamentarizmus megvesztésével vádolni nem lehet. Attér most arra, hogy miért teljesítette pártja a kötelességét, mikor a 16-ik szakasz és a czukorprémium ellen küzdött.

Az ő pártja ha nem protestálna a 16-ik szakasz ellen, meg *tagadná zászlaját* s ez Magyarországra nézve nagy kár volna. Ha az esküdtszék jó arra, hogy hatásköre kiterjeszthessék, akkor arra is jó, hogy eddigi hatásköre is fenntarthatassék. Ebben a törvényben óriási mérvű logika — hiány nyilvánult meg. Fejtegeti ezután, hogy miért harcolnak a czukorprémium ellen is. Kötelessége volt a pártnak megmutatni, hogy az osztrák érdekeket könnyű szerrel szolgálni nem lehet a magyar parlamentben. Különbösen is az ő pártjának csak fele beszélt a törvényjavaslathoz s ez csak nem erőszakoskodás. És higgyék el, hogy nem a hallgatás emeli a magyar parlamenttehetségét, hanem a komoly és beható vita. Tehát ezen oknál nem fogadhatja el a miniszterelnök javaslatát, hanem benyújtja azt az indítványát, hogy a Ház ülései a szokott időben tartassanak. (Zajos éljenzés balról.)

Molnár János: Azt irták róla, hogy ő tegnapelőtt Budapesten lázas izgatottsággal ko-

csizott és szedett szavazatokat. Hát ez nem igaz, mert ő azon a napon Pozsonyban volt, ott látott egy táblát, amelyekre fel volt írva, hogy *Blitz gyümölcskereskedése*. Akkor nem is gondolta, hogy ennek a herr von Blitznek olyan hamar párjára akad a miniszterelnökben s miniszterelnöknek indítványát nem fogadhatja el. Ők azért jöttek a parlamentbe, hogy dolgozzanak, de a jelen viszonyok között mégis *nem*-mel felelnek a Bánffy indítványára. Az ellenzék nem obstruált, hanem kötelességét teljesítette. A kormány ugy hallgatott, mintha a vácsi siketnéma intézetet telepítettek volna a Házba. (*Naményi és Zsámbokréti* képviselők a Ház közepére állnak.)

Elnök: Tessék kérem azonnal a helyeikre menni. Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a parlamentről csak illedelmes modorban lehet nyilatkozni.

Molnár János: A miniszter cseppekben akarja a mérget beadni az ellenzéknek s a vége ennek a procedurának a klotür lesz. A miniszterelnök elnyomta már a gyülekezési szabadságot, a szólásszabadságot, elnyomta a sajtószabadságot, a választási szabadságot. Egyetlen szabadság volt még érintetlen, a parlamenti szólásszabadság s most ezt is megakarja nyírni. mert a tegnapi javaslata a klotür előhírnöke. Ezt a szabadságot ő megakarják óltalmazni s ezért nem fogadják el az indítványt s indítványt nyújt be, hogy térjen a Ház napirendre az indítvány felett.

Gróf *Apponyi Albert*: Előfordult már, hogy ilyen indítvány keresztül ment a Házban az összes pártok akaratával. Most nem tartja czélszerűnek az indítványt, mert nem czélhoz vezető s egyenesen veszedelmes is, hogy veszi föl a kérdést, hogy ennek az indítványnak nincs más czélja, mint a parlamenti tárgyalások simábbá tétele. No hát így véve fel a dolgot, czéltalan ez az indítvány, mert mint már Kossuth Ferencz is kifejtette, az ellenzék vitája tárgyilagoss volt. A pénzügyminiszter tegnap előtti beszédében csak ugy átsiklott a közszabadság kérdésén s azt mondta, hogy vannak bizonyos naiv lelkek, akik ebben a sajtószabadság megsértését látják. Kik ezek a naiv lelkek? Ezen az oldalon Eötvös, Győri Elek, Kossuth Ferencz, Hodossy Imre, Horánszky, a tulsó oldalon pedig Beksics, Chorin, Szivák stb. (Nagy derültség.) A kormány elhibázott munkát s az időbeosztása eredményezte a mai állapotokat s az ellenzék sem teheti azt, hogy a kormány hibáját megkorrigálva elálljon a vitától. Ha azt kívánják az ellenzékétől, olyasmint kívánnak tőle, amit a parlamenti jog címén nem követelhetnek. Mi egy viszontszolgálat ellenében felajánlottuk önöknek a jog feladását s ez a viszontszolgálat nem is a mi érdekünk, az önök érdeke, hogy hártásák el a sajtószabadságot veszélyeztető akadályt. (Igaz, ugy van a balról.) Ebből a vitából minden ingerlő anyagot ki akar zárni s azért nem szól a többség akaratáról. A parlamentarizmus gépezetének rendes működése az, hogy mi felajánlottuk a békét a kormánynak cserébe azért, hogy ne bántsa a 48-as törvények alapkövét a sajtószabadságot. Valamint a közönség élet is vagyonzabiztonságát veszélyeztetnék, ha a csendőrséget is a bíróságukat eltörölnék, épügy veszélyeztetnék a közélet biztonságát, ha a sajtószabadsághoz nyulnánk. Ha a kormány kényszereszközökhöz nyul, megöli a parlamentarizmus szellemét. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Azt a célzott, amelyet akar, a kormány nem éri el enyhébb eszközökkel; mert az ő ragaszkodásuk a sajtószabadsághoz oly szilárd, hogy azt a harcnak semmiféle eszközével nem lehet megtörni. Szomorú lesz a dicsőség nagyon, hogy sikerült a sajtót megrendszabályozni a parlament megrendszabályozása árán s az ő dicsőségük annál nagyobb lesz. Azért kéri a miniszterelnök ide vonatkozó első kísérletének elvetését. (Zajos és meg-megújuló éljenzés a baloldalon.)

Tisza István: Az az indítvány, amelyet a miniszterelnök tett, nem ismeretlen a magyar parlamentben. Az indítvány elfogadása esetén a kormánypárt helyzete nehezebb, mert neki lesz feladata határozatképességéről gondoskodni. (Zajos ellenmondás balfelől.) Hiszen a tapasztalat is bizonyítja, hogy az ellenzéknek csak szerény néhány tagja van, mindig jelen ez is elég a tanács-

kozás megakadályozására. (Ellenbonds bal felől és furcsa hatást tesz az a kinn levők előtt, — akik naphosszat dolgoznak, arcuk verejtékével, — ha mi a 4-5 órás üléseket valami hazafias áldozatnak tüntetjük fel. (Zajos elenmondás balfelől.)

Ivánka Oszkár: A bankjában talán verejtékes arcokkal dolgoznak. (Zajos derűtség.)

Tisza István: Helyteleníti az obstrukciót mely a tanácskozást megadályozza.

Rakovszky István: A kedves papa nem tett! (Zajos derűtség balfelől.)

Tisza István: Tavaly is tárgyalták ezt a javaslatot és hozzá is szólt az ellenzék s a vita még sem tartott hetekig. Most hozzá szóltak azok is, akik nem értettek hozzá. (Óriási zaj a baloldalon.)

Elnök: Kérem **Rakovszky** képviselő urat ne szóljon közbe.

Tisza István: Most nem az volt a fő az ellenzéknel, hogy mit beszéljen, hanem, hogy meddig beszélnek. Elítélte ezt az obstrukciót is, meg a Szapáry alattit is.

Rakovszky István: A papát is?

Tisza István: Elismeri, hogy az ellenzéki pártok vezérei nem azonosították magukat az obstrukcióval. (Folytonos közbeszólások balról.)

Elnök: Kérem e képviselő urakat, hogy a beszédekben adják elő mindezeket.

Tisza István: Ha a kormány látja, hogy sikerült közmelegnyugvást, kellő kibontakozást találnia, akkor van helye a kompromissziumnak, de a mai pillanatban, (Halljuk, halljuk!) nincs helye, mert korrupció nélkül nem rakhatják le a fegyvert. (Óriási zaj balról. Ki mondta ezt?)

Justh Gyula: Most már el se megyek a délutáni konferenciára!

Tisza István: Szabad legyen.

Fáy István: Kegyeskedjék hangosabban beszélni.

Tisza István: Apponyival vitatkozik azután s azt mondja, hogy nem lesz kiszolgáltatva azután a magánember a sajtónak. (Óriási zaj.) Ha én olyan dologról beszélnék, amihez nem értek.

Meszlényi Lajos: Most is olyan dologról beszél!

Tisza István: Fejtegeti, hogy a tisztességes sajtónak nincs oka félni a 16-ik szakasztól. Megpróbálták felizgatni a közvéleményt, de nem lehetett (Egy pár kormánypárti képviselő az elnöki emelvény elé áll s ott beszélget.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, menjenek helyre.

Justh Gyula: Még nem is engedelmességek az elnöknek! (Zaj balról.)

Elnök: Ha a képviselő urak kijönnek helyeikről s itt diskurálnak, elfogják a kilátást és helyre küldöm őket s ha nem mennek, a házszabályok értelmében, mint engedetleneket megrovom. (Zajos helyeslés balról.)

Tisza István: Azok, akik az országért felelősek, felelősek a parlament működéséért is és a parlament működését nem lehet kiszolgáltatni egy vitarendező bizottságnak. (Nagy zaj a baloldalon.) Ha létrejönne az alku, 48 órával azután el fogja-e ismerni az ellenzék, hogy helyre állt a parlamentarizmus és suttha fogja-e dobni mindazokat a vádakot, amelyekkel 20 év óta illette a szabadelvűpártot. (Óriási zaj, hoholás balról. Zajos éljenzés jobbról.) Azt mondják önök, hogy a kompromisszum nekünk nem kell.

Wittmann János: Már most nekünk se kell, behegedült neki Tisza!

Tisza István: A magyar alkotmányos élet biztosítására küldtek minket ide a választóink, nem hogy a parlamentarizmus csődjét előidézzük. Mindenütt, ahol a felelős minisztérium nem működhetett, szükség volt erősebb rendszabályokra.

Meszlényi Lajos: Most jön a klotúr!

Tisza István: Két ut áll előttünk, vagy megvalósítani a szigorubb rendszabályokat, vagy csődbe juttatni a parlamentarizmust. (Zaj balról.) Ma a felelőség az önöké (Zajos derűtség és kacagás balról), a választás is az önök kezében van s ha önök azon úgy választanak, ahogy kell, mi a végletekig küzdeni fogunk. (Zajos helyeslés jobbról.)

Gróf Apponyi Albert: félreértett szavai magyarázása címén kér szót. Minden elfo-

gultalan hallgató előtt világossá tette, hogy mire törekszik, hogy olyan kompromisszum jöhessen létre, amely eloszlatja az aggodalmakat a sajtószabadság tekintetében. Ezt Tisza úgy magyarázta, hogy fegyverlerakást kíván. Ez a magyarázat nagyon alkalmas arra, hogy a jelen pillanatban ne engedje magát felizgattatni. Ő megmarad a béke hangoztatása mellett s ebben a szándékában nem engedi magát elterítettetni — bár lehetséges — a szónokok kevés politikai tapasztalattal elmondott beszéde által. Kijelenti végül, hogy az ellenzéknek minden eddigi lettéért büszkén elvállalja a felelőséget és azzal azonosítja magát. (Zajos helyeslés és éljenzés balról.)

Elnök az ülést öt perczeire felfüggeszti.

Szünet után.

Kossuth Ferencz: Személyes kérdésben kér szót. Tisza István a vitarendező bizottságról beszélt s azt mondta, hogy a pártok vezetői nem helyesítették annak eljárását. Ő kijelenti, hogy a vitarendező bizottság működését helyesli s annak minden cselekedetével azonosítja magát. (Élénk helyeslés balról.)

Sima Ferencz: (A kormánypárt nagyrésze a miniszterekkel élén kivonult a tereméből. Felkiáltások balról: A nagy munkások futnak!) Tisza István beszédén egy nagy bibliai igazság vonult át: Tiszteld apádat! (Zajos helyeslés a baloldalon.) Vonjon csak párhuzamot a t. gróf ur a Tisza Kálmán obstrukciójára és a mai állítólagos obstrukció között. Annak az volt a célja, hogy Tisza Kálmán kormányra jusson; emennek pedig nincs más célja, mint a nemzet szabadságainak megvédése. Gróf Tisza Lajos pedig, akit a kormány bizonyára a békéltető szerepre küldött ki (zajos derűtség) nagyon békés ember. Visszautasítja Tiszának azt az állítását, hogy a mai helyzetért az ellenzék volna felelős. Kijelenti, hogy az ellenzék nem hajlandó egyetlen árra szóval sem prolongedni a kormány létezését.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Julius 22. Biharmegye erdészeti bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

Julius 22. Lawn-Tennis verseny Székelyhídon.

Julius 24. A nagyváradi vadásztársaság közgyűlése d. u. 5 órakor.

Julius 28. A debreczen-nagyváradi villamos vasut pótközigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.

Julius 29. A nagyváradi városi árvaház választmányának ülése d. e. 10 órakor.

Augusztus 1. Kaszinó bál Vaskóhn.

Augusztus 2. Biharmegyei közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.

Augusztus 5. Nagyváradi város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

Augusztus 14. A belényesi tűzoltó egyesületi tanácsülés.

Szeptember 25-29. Lóversenyek Nagyváradon.

Regészeti és történelmi múzeum (Shlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **A kánikula.** A gyümölcsérlelő nyár legmelegebb időszakába, a kánikulába léptünk tegnap. Azt jelenti e mondat, hogy eddig is izzadtunk, ezután is izzadni fogunk, mint a hogy a munkás emberhez illik. Némelyek, akik félnek a rekkenő hőségtől s a városi portól, már pakoloznak, hogy meneküljenek a fenyvesek közé, s ahol ismerik a kánikulát, a hol nem ismerik a port, ahol enyhébb a nap-sugár hatása s ahol illatos a levegő. Mindenki csak a meneküléssel foglalkozik most, mint háboru idején mikor a rettenetes ellenség közeledik. S a mi üzi hajtja őket, az a kánikulai hőség ez a rettenetes ellenség, mely ellankasztja az embert, unottá bágyadtá teszi nemcsak a közönséges halandókat, de még a kivételes állapotú szalmaözvegyeket is, kiknek sorsát némiképen még az teszi vigasztalóvá hogy nekik este ébred és reggel nyugszik le a nap. Mint ahogy illik is az egyedülállt napjaiban. Nem az öreg Cátó mondta, de általános felfogás, hogy e meleg napokban miudennél többet ér a tele erszény, mert ezzel némileg kilehet játszani a kánikulai hőséget, mert ha az van, lehet menekülni a legiltatosabb levegőjű fürdőbe, a hol jókat szabad nevetni az eőszakosan, haragosan tüzelő napon. De mit csináljon az, akinek minden

zsebet ki lehet forgatni, a nélkül, hogy félni lehetne, hogy kihullnak belőle a kékhasu bankók? azok csak türjenek s vigasztalja őket az a tudat, hogy a kánikula végére a legteltebb tárczát is megüti a laposguta. E betegség előidézéséhez nagyon értenek fürdőbérlelőink, akik már is türelmetlenül várják a kánikulát.

* **Br. Gerliczy Ferencz jelölése.** A szegedi második autonómia kerület egyhangulag báró Gerliczy Ferenczet, deszki nagy birtokost jelölte képviselőjének, kinek megválasztása tehát bizonyosra vehető.

* **Még egy villamos vasuti terv.** A budapesti Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára cég bemutatta Nagyváradi városánál az általa tervezett villamos vasut terveit s a vonalak, kábelek részére szükséges földterületek átadása tárgyában kötetendő szerződés mintát. Kéri a polgármestert, hogy a város engedje át a szükséges közterületeket. A villamos világításra nézve megindított tárgyalások folytatásának elrendelését szintén kéri.

* **Nagyváradiak a moszkvai orvosi kongresszuson.** Jövő hónap 7., 10. és 14-ik napján lesz Moszkvában a csári opera palotájában, mely nagyságra nézve a világon a harmadik épület, a nemzetközi orvosi kongresszus megtartva, melyen Nagyváradról Hlatky Endre és Dr. Révész Vilmos vesznek részt, kik augusztus elején utaznak Moszkvába s egyúttal Oroszország nagyobb városait is meglátogatják. Az egyes osztályok a bajor kaszinó és a történelmi múzeum palotájában fognak ülésezni. Ez idén 2000 idegen orvos jelentette be részvételét, kikhez ezer orosz orvos fog csatlakozni. A rendkívüli tagok, kik orvosi diplomával nem rendelkeznek, mindazon privilegiummal bírandnak, amelylyel a rendes tagok fognak bírni. A moszkvai városi tanács a nyilvános szükségletekre 35.000 rubelt szavazott meg, mely összeg a kongresszus tagjainak megvendégelésére fog fordítottatni. Ezenkívül a városi tanács még 16.450 rubel jutalmat tűzött ki a legjobb hygieniai munkálatok megjutalmazására. A menetjegy-iroda (Hungária szálló) a helyes csatlakozások elérhetése céljából ajánlja a kongresszusi tagoknak a Budapestről (ny. p. u.) reggel 7:30-kor induló gyorsvonatot, mely másnap 6:40-kor érkezik Varsóba, a honnét rövid tartózkodás után gyorsvonat indul Moszkvába. Mindkét vonattal hálókocsi közlekedik és pedig I. és II. oszt. hálókocsikkal a melyekre itt Budapesten előjegyzéseket kizárólag a menetjegy-iroda fogad el. Egyben figyelmébe ajánlja a kongresszusi tagoknak nevezett iroda az itt kapható körutazási jegyeket, a melyekkel Pétervárról olcsó szerrel a stockholmi kiállítás is meglátogatható.

* **A sár és kavics hordás bünygye.** A város kárára a sár és kavics szállításhoz elköveztett lopás és csalás ügyében, a közgyűlés megbízásához képest, dr. **Bulyovszky** József erélyesen folytatja a vizsgálatot. Az újabb adatok alapján **Deák József utmestert állásától felfüggesztette** s felkérte dr. **Beöthy** László főispánt, hogy az így megüresedett utmesterei állás ideiglenes betöltésére, illetve a felfüggesztett utmester helyettesítésére nézve intézkedjék. A polgármester továbbá úgy **Busch** Dávid v. főmérnök, mint **Beszédits** János v. mérnök ellen megindította a vizsgálatot. Mint értesülünk, az egész ügyet mielőbb átteszi a polgármester a büntető bírósághoz s a fegyelmi vizsgálat csak a bünygye befejezése után lesz lejárva.

* **A debreczeni háziezred jubileuma.** A Debreczenben állomásozó 39. gyalogezred nagy ünnepélyre készül. E hó 29-én lesz 25 éve, hogy ő Felsőe Alexis orosz nagyherceget a 39. gyalogezred tulajdonosává kinevezte. Ennek a kinevezésnek negyedszázados évfordulóját akarja megülni a derék ezred alkalomból a tisztikar nagy katonai ünnepélyt rendez, melynek örömeiből ki fog jutni a legénységnek is. A pavillon laktanya előtt 200 személyre nagy lombátort állítanak fel, s azt zászlókkal s címerekkel ékesítik fel. Az ünnepélyre hivatalos

lesz a Debreczenben állomásozó ezredek összes tisztikara, a hatóságok fejei s számos tagja. Az ünnepély délután 4 órakor veszi kezdetét s este táncmulatsággal végződik. A meghívókat a fényes katonai-ünnepélyre ezután fogják szétküldeni.

* **Személyi hír.** Báró Königsvarter Herman, hosszabb tartózkodás végett, családjával Schebetauba utazott. Itt fogja a nyaral eltölteni s szeptember végén Bécsbe költözik át.

* **Tartalékosok behívása.** A katonai parancsnokság kiadta kézbesítés végett azokat a piros czédulákat, a melyekkel a tartalékosokat behívja a fegyvergyakorlatra. Ez alkalommal az 1888., 1890. és 1892. évben a 37 ezredhez besorozott és a páratlan évekből netalán elmaradt katonákat hívják be. Egy részük 13 napi gyakorlatra augusztus hó 23-án vonul be, a másik része 16 napra szeptember hó 2-án veszi fel a mondurt.

* **Kirándulás Nagybányára.** A E. K. E. arról értesíti a közönséget, hogy jövő hó 8-án lesz közgyűlése Nagybányán. Ez alkalommal Nagybányáról Feketehegyre s a közeli vadregényes vidék megszemlélésére kirándulást rendeznek, melynek költségei fejenként 9 frtra rugnak. Mindazok, kik a közgyűlésen részt vesznek, kedvezményes jeggyel utazhatnak a m. á. vasutakon Nagybányára. Bővebb tudnivalók az E. K. E. titkári hivatalánál Kolozsvárott nyerhetők.

* **A Kolozsvár-Nagyvárad-Budapest közötti gyorsvonathoz.** Eddig csak egy waggon volt csatolva a Kolozsvárról direkt Budapestig utazó közönség számára. Minthogy azonban ujabban igen számosan vették igénybe ezt az egy waggont, az államvasutak igazgatóságától értesülés szerint 2 nap óta már két darab »Kolozsvár-Budapest felirású waggou közlekedik a budapest-kolozsvári vonal azon gyorsvonatain melyek Budaestről éjjel 9 óra 15 perczkor, Kolozsvárról pedig reggel 5 óra 40 perczkor indulnak.

* **Az árapasztó csatorna építése.** A honvéd katonai isko a építése folytán szükségessé vált árapasztó csatorna gyors kiépítése anynyira sürgős, hogy a rendes árlejtést megelőzi a tanács. Tegnep megbízták Papp János gazdasági tanácsost, hogy hívjanak fel több vállalkozót s a földmunkálatokat köbméter szerint adják ki a legelőnyösebb vállalkozónak a három hídát pedig a városi vállalkozóval készítsék el. A főmérnök költségvetése szerint az összes munkálatok 6700 frtba kerülnek.

* **Hátralékos házigazdák.** A vízvezetéknek a házakba való bevezetését a város azzal megkönnyítette a háztulajdonosoknak hogy az oldalesővek lerakását 10 évi részletfizetésre elkészítette, akik ez iránt folyamodtak. Igen sok házigazda igénybe is vette ezen kedvezményt, de az évi részleteket nem fizette le pontosan. A főszámvevői hivatal most mintegy 300 ilyen hátralékos háztulajdonost iratott össze akikről mihamarabb behajtják a hátralékos részletet.

* **Léghajón az északi sarkhoz.** Troncsó-ból érkezett magán jelentések szerint orosz és angol gőzösök indultak el a Jenissei folyó felé, hogy Észak-sibéria pusztaságain megállapítsák, hol szállhat le André léghajója és szükség esetén segítségére lehessenek. André expedíciójának sikerére vonatkozólag Ekholm stockholmi professzor kedvezően nyilatkozott. Nézete szerint André a szél mostani erőssége mellett már elérte az északi sarkot. Biztosat arra nézve, hogy hova hajtatik André léghajója, a jelen meteorologiai viszonyok mellett nem lehet mondani. A mi a léghajó repülőképességét illeti, mostani állapotában, az Ekholm szerint kedvezőbb, mint az előbbi évben volt. Ha az adatok helyesek, hogy a léghajó megtöltése utáni első öt nap alatt 200 köbméter, tehát naponként 40 köbméter hajtó erőt vesz el, míg az előbbi évben naponként 60 köbméter veszlett, úgy André 30 napig repülhet. Mindezek szerint az expedíció kedvező sikerét lehet reménylünk.

* **A vidéki színészet ügye.** Mint már röviden jeleztük volt, tegnep kezdődött meg az

országos színegyesületben a magyar vidéki színészet rendezéséről szóló reformterv felett a tanácskozás, mert a belügyminiszter azt olyan meghagyással küldte meg az országos színészegyesület igazgatóságának, hogy tegye meg az ügyre vonatkozó észrevételeit és terjeszse föl sürgősen a színészegyesületi alapszabályok megfelelő módosításával együtt, hogy a reformokkal és a vidéki színészet fokozatos szubvencionálásával járó költségek még lehetőleg a jövő évi budgetbe fölvehetők lehessenek. Nagyváradról Leszkay András színigazgató utazott fel az ülésre, ki igen tevékeny részt vett a tanácskozásokon, melyek még pár napig fognak tartani.

* **Tanitóválasztás.** A Nyüved melletti kügyi pusztán f. hó 25-én lesz a tanítóválasztás.

* **Értesítés.** A Magyar Agrár és Járadék Bank részvénytársaság az 1896. V. t. cz. alapján nyújtandó szőlő felújítási kölcsönök felvételei és megszerzési módozatairól egy »Utmutató« füzetet bocsátott ki. Tisztelettel értesítem a t. szőlőtulajdonosokat, hogy a kölcsön felvételénél szükséges eljárás czéljából Nagy-Kut utca 152. sz. a. lakásomon naponként reggel fél 7 és 8 óra között állok rendelkezésükre, s hogy a jelzett »Utmutató« ugyanakkor nálam megkapható. Nagyvárad, 1897. július 21-én. Székely Sándor, a magy. agr. jár. bank nagyvárad helyi biztosa.

* **Uj egyenruhák a káptalani erdészeknél.** A nagyvárad i. sz. káptalan erdőtisztjei számára uj egyenruhákat készített, melynek szabályzatát a káptalan legutóbbi ülésében hagyta jóvá. A szabályzat szerint csakis szolgálati egyenruha lesz, diszruha viselése nem iratott elő. Az uj egyenruha a következő: Barna puha nemez kalap széles felhajló kamirával, kettős sötétbarna zsinórral, melynek két ága egy-egy barna selyemből készült makkban végződik s egy ezüst sertetartóval van díszítve, mely egy tölgylombbal körülvett paizsból áll, rajta a következő felírás: »Felesketett erdőtiszt.« A paizs felett két szarvasfog van belefoglalva s az egészben sűrű vaddisznó serte elhelyezve. A kabát vastag barna gyapúszővetből, sötétzöld posztó béléssel csaknem a térdig ér. Elöl egy-egy sor barna bőrrel bevont, domboru fémgomb, minden sorban 5—5 drb. A gallér a nyak körül le van hajtva, ugyanoly színű, mint a kabát, rajta az erdőgyakornokok egy tölgylevellet, az erdőgondnokok egy tölgylevellet két makkal, az erdőmester pedig három makkal együtt viselnek. A téli kabát ugyanilyen, csak hogy a bélést szürke vagy fekete prém helyettesíti s ugyancsak prémmel van borítva a gallér is. A nyári zubbony ugyanolyan, mint a rendes kabát, csak hogy vékonyabb szövetből van s rövidebb 6 cm.-rel. A nadrág szövele olyan, mint a kabáté s akár pantalonnak, akár csizmanadrágnak hordható. A keztyű sötét-szürke szarvasbőr.

* **A kormány nem ér rá.** A legnagyobb magyar költő szobrának leleplezési ünnepélye méltó lesz a nemzethez és a nagy költőhöz egyaránt. Mint értesülünk, a törvényhatóságokon kívül Budapest főváros külön is képviselteni fogja magát s a Petőfi-társaság is számos taggal vesz részt az ünnepélyen. Igen sokan készülnek a főváros írói és művészi köreiből is, de az Emke s-m fog hátramaradni Budapesttől. A szászok is abban hagyták a fészkelődést. Mint levelezők írja, most már csupán két egyén van a szászok között, a ki az ünnepély elleni demonstrálásra próbálta kapacitálni az atyafiakat. Törekvésük azonban meghiúsult, mert a gyakorlati és józan gondolkozású szászok közül többen tagjai a rendezőségnek is, sőt szállást is ajánlottak fel a vendégeknek. Hanem azért lesz folt a segesvári ünnepség fényén is. Mint ugyanis teljesen megbízható helyről értesülünk, a miniszterelnök leirt a szorbizottsághoz, hogy a kormány tagjai a július 31-iki szobor leleplezési ünnepélyen, elfoglalt-

ságuk miatt (!) nem vehetnek részt. A kormányt az ünnepélyen nyert megbízás alapján Sándor László, N.-Küküllőmegye főispánja fogja képviselni. Megjelenésüket külön is kimentették báró Fejérvári Géza honvédeli, Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi és Lukács László pénzügyminiszterek. — Ez a száraz tény, de ehhez volna néhány szavunk. Csak éppen a napokban hozott lelkes tudósítást a félhivatalos, hogy a mélyen tisztelt kormány tagjai miként utaztak le vasárnapi szórakozás czéljából Balaton-Füredre, mely alkalommal Wlassics kuztuszminister ur fehér tengeri-matróz kosztümben és angol sapkájával mily méltó szenzációt keltett. Tudtunkkal a Petőfi-szobor leleplezés is egy napot fog igénybe venni, de persze ott nem lehet »szórakozva üdülni«, ott reprezentálni kellene a magyar államot, ott irodalom és művészetnek kellene mutatni a magyar kormány lelkesedését a magyar iránt ott, a széthúzó nemzetiségek között meg kellene erősíteni a magyar állameszme nagyságába vetett hitet. Erre nem ér rá a kormány nagy elfoglaltsága (!) miatt. Majd ír Wlassics levelet — egyet már irt is — Petőfi Sándor urhoz, melyben gratulál neki érczebeöntetése alkalmából. — Ennyit Cécilia Carola is kapott a kultuszminister urtól, talán Petőfinek is jut ennyi a ministeri gráciából . . .

* **A hegyközségek leveleinek portomentessége.** A földmivelésügyi miniszter megke-reste a kereskedelemügyi minisztert, hogy a hegyközségek levelei is ezentul olyan portómentességet élvezzenek, mint a többi hivatalok. A kereskedelmi miniszter azonban azon indoklással, ha a hegyközségek leginkább magánérdekek miatt működő hatóságok, a kérést nem teljesítette, abba azonban beleegyezett, hogy ha a jelenlegi portómentességet élvező hivatalok intéznek, valamely tárgyban kérdést a hegyközségekhez, akkor a hegyközségek által adandó válasz viteldíjmentes lesz, ha ez a borítékon hivatalos ügyben portómentes felirással lesz ellátva. Ezeket tudatta tegnep Darányi földmivelésügyi miniszter Nagyvárad városával és Biharmegye közönségével.

* **Eltűnt fiu.** Stein Dezső bihar-tordai születésű 13 éves kereskedő tanoncz a napokban Szegedről eltűnt. Köröztetése elrendeltetett.

* **Bicikli-sport a temetőben.** A belügyminiszter rendeletéhez képest a kapitányi hivatal intézkedett hogy a sétatereket ne lepjék el a kerékpárosok s ne zavarják a sétáló közönséget. Mint lapunknak írják, néhány szenvedélyes biciklista kifogott a belügyminiszteren, rendőrhatalóságon s az olasz nagy-temetőben rendeztek be kerékpár pályát. Naponként szorgalmatosan száguldanak vasparipáikon a holtak birodalmában. Azt hisszük, hogy a temető azonban nem a legalkalmasabb hely az ilyen kedvetelésekre, s éppen nem kegyeletes dolog a bicikli sportra felhasználni. Felhívjuk erre az illetékes hatóság figyelmét.

* **Térzene.** A 37-ik gyalogezred zenekara tegnep este hat órakor a »Schlauch« téren, sétahangversenyt tartott. Nagyszámu és előkelő közönség hallgatta végig a műsor minden egyes sportját, melynek preciz előadásáért és betanításáért Hercirek Ottó karmestert illeti a dícséret. A közönség meglegedve távozott a sétahangversenyről.

* **Törvény a városok részére.** Pozsony város közgyűlése feliratot intézett az országgyűléshez, a melyben igen helyes indokok alapján kéri, hogy a törvényhatósági városok közigazgatására nézve, azok különleges helyzetét tekintve, külön törvényt alkoson. A kérvényt pártolás végett Nagyvárad városának is megküldte. Nagyvárad város tanácsa tegnep tárgyalván az ügyet, a felhozott indokok meggyőző igazságát elismerte s ennek folytán javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy hasonló feliratot intézzen az országgyűléshez.

* **Elgázolás.** A nagypiaczon tegnep egy falusi szekér oly gyorsan haladt, hogy az uton átmenő Papp Gábor munkás nem tudott előle kitérni. A szekér rud elütötte a nevezettet, szerencsére azonban csak könyvedén sebesült meg. A szekér odébb hajtott s nem tudják ki volt a kocsisza s így valószínűleg elkerüli a büntetést.

* **Panasz az uszodára.** Nem rég e czim alatt megjelent hírnöknek meg lett az eredménye. Oly változtatásokat eszközöltek az uszodában, hogy most már bárki nyugodtan látogathatja. A női szakaszba való átlátást magas szőnyegek akadályozzák meg, mint az a tavalyi fürdő szeziónban is volt. Joggal el is várhatta ezt a közönség az uszoda tulajdonostól, kit rég idő óta pártfogásában részesített.

* **Verekedő bérkocsisok.** Tegnap délután hatalmas verekedést rendezett két katonavárosi bérkocsis. Először csak az ostorral csápolták egymást, majd ökökre mentek, míg végre az egyik bicskát rántott elő és a társa kezét végig hasította. A verekedő atyafiaknak a rendőrséggel is megfog gyólni a baja. Mindkettő a részegséggel védekezik.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei nőegylet ülése. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet tegnap d. u. 4 órakor özv. Br. Gerliczi Félixné elnöklete alatt ülést tartott, melyben résztvettek Grunvald Henrikné alelnöknő, Mezey Vilma, Schwartz Gézáné született Beroldingen grófnő, Kunyhósi Jánosné, Pál Gáborné, Vértessy Andorné, Mezcinger Frigyesné, özv. Imre Jánosné, Szokol Józsefné, választmányi tagok, Mezei Mihály pénztáros és Böszörményi Géza jegyző.

Elnöknő bejelentette miszerint Dr. Mártonffy Bogdán jegyző állásáról lemondván az alapszabályok értelmében nyert jogánál fogva az ideiglenes jegyzői tiszt vezetésével Böszörményi Gézát helyettesített.

Az egylet vagyona legközelebb ismét gyarapodott amennyiben buzgó elnöknője kieszközte azt, hogy a legközelebbi államsorsjáték nyeresiményéből ő felsége az Erzsébet árvaház építkezési alapjára 7092 frt. 80 kr. rendelt kifizeteni. Ezenkívül b. Luzenszki nővére néhai nagypátyjuk b. Döry József elhunytá alkalmából 50 frtot küldött az árvaház alapgyarapítására. Végül a választmány 4 kilépő árvaleány helyére felvette: Lammel Anna és Mária nagyváradai valamint Kinle Magda és Anna püspöki illetőségű árvagyermekeket.

Uj egyletek. A belügyminiszter a *hódosi román földművesek dal- és zene-egyletének*, a *szent-dienesi r. kath. olvasó egyesület* és a *tisza-palkonyai r. kath. olvasókör alapszabályait* jóváhagyta.

IRODALOM.

— **A kath. autonómiai és az 1871. szervező congressus két pártja.** Irta az 1871. congressus egyik tagja. Budapest 1897. Ily czimű füzet jelent meg a napokban, mely főpapi pártot — congressusi többség — és a többjogot óhajtó congressusi kisebbség pártját különbözteti meg az elmúlt congressus lefolyásában. Nem annyira a két párt multját, elért eredményeiket regisztrálja — hisz az ugy sem volt, hanem inkább állást foglalva a kisebbség mellett ezek elveit ajánlja alapul a Kongr. tárgyalására. Ne háborgassuk a multat, bizunk a jövőben, ne legyen az a congressus bábeli zuvara a pártoknak, csak legyen katolikus s akkor nem lesz sem többség, sem kisebbség, hanem lesz egyetértés: ne veszekedjünk egymás közt, mert *inker duos litigentus tertins gaudet.*

A világ összes jogiskoláinak évkönyve. Egy W. E. Check nevű amerikai tegnap egy levelet írt Highgate-ból (Amerikai egyesült államok) a nagyvárad kir. jogakadémia igazgatóságához, melyben az akadémiaira vonatkozó statisztikai adatok s egyéb tudnivalók elküldését kéri. Az amerikai egy könyvet ad ki, melyben a világ összes egyetemeinek és jogiskoláinak rövid ismertetése benne lesz s ezért van szüksége a pontos adatokra. A könyv minden évben megjelenik s egy példányt küldött is belőle mutatvány gyanánt. A rendkívül érdekes könyv röviden, de velősen ismerteti a földkeresség összes jogi tanintézetekre vonatkozólag a legszükségesebb tudnivalókat s a nagyvárad kir. jogakadémiának is mintegy 40 sort szentel apro petit nyomásban. — Ára nincs kitéve.

S P O R T.

Lawn-tennis verseny Székelyhídon. A székelyhídi virágzó Lawn-tennis klub, ma érdekes versenyt tart. Több szép díj van kitűzve, a legjobb játékosok részére. Az érdekes verseny a székelyhídi társadalomban általános érdeklődés tárgyát képezi s így több mint bizonyos, hogy sikerülni fog. A versenyt táncz követi s városunkból is többen átrándulnak, a kedélyesnek ígérkező mulatságra.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Egy szegény ifju története.

— Julius 21. —

Feullet tegnap előadott színműve azon darabok közé tartozik, melyek soha sem válnak unalmasakká s melyek mindig ott szerepelnek a színházi repertoárokon. Sőt mentől realisabb lesz a század, annál jobban fog hatni ez a finoman megírt gyönyörű darab, mert élénkbe varázsolja e század első évtizede francia közéletének azon részeit, melyek a mai haszonleső korral rendkívül élénk kontrasztot képeznek s szinte természetesnek tarjuk láttára ismételni azt a banális régi mondást: *»Hja a régi jó időben, de másképp volt minden.«* Feullet ki mintegy utolsó képviselője volt azon örökké galus és udvarias francia nemességnek, mely az élet minden körülménye közt meg tudta tartani méltóságát s tiszteletré kényszeríté maga iránt még szegénységében is a többi embereket, kiváló előszeretettel vázolja a francia főúri és nemesi házak életét. Olyan karakterisztikusan domborítja ki előttünk a második császárság korabeli társadalmi életet, hogy teljesen megérteti velünk e kor számos felszögek látszó intézkedéseit és epizódjait.

Feullet Octav regényét még ma is kapkodják a francia könyvpiacra, rendkívül szeretik poétikus, helylyel közszel rapszodikussá, de mindig érdekes stílusát. — Darabjai pedig állandóan a műsoron vannak. Különösen a nők kedvelik a volt nagy akadémikust, mert érzik, hogy mily napon ismerte Feulletet s mily találó vonásokkal rajzolja le kedélyvilágukat.

Az előadás sikere nagyon jó szereplők kezébe lévén letéve, teljes volt.

G á l Gyula (Laroque): Kicsi de nehéz szerepét kiválóan játszotta. Különösen a meghalási jelenetben volt excellens. A harmadik felvonás végén zajosan tapsolták ki.

P a u l a y n é (Margit) a szokott módon jelesül játszott. Csak az az egy megjegyzésünk van, hogy azokat a hogy ugy mondjuk sőtét mimikákat, mely az ajkak összeszorításában s a szemöldök összehúzásában nyilvánul — tul sokszor használja és pedig ott is, ahol a szerephez nem éppen illik.

Ezt annyiban nevezhetjük hibának, mert könnyen álpatheticussá teheti e szavakat. A közönség különben rokonszenvesen fogadta és többször tapssal jutalmazta.

T o m p a K. (Odio Maxim) finom distingvált játékaival járult az est sikeréhez. Minden ízében kifogástalanul alakította a szegény ifjut. Szerelmében rokonszenves, kedves, megsértett önérzetében kitörésében pedig fenséges volt.

B a l l a Kálmán, bevallom szeretetre méltó léha gavallér volt. **S o m l ó Emma (Cristine)** a pásztor leány szerepét kedvesen, ügyesen adta. Meg is tapsolta érte a közönség hatalmasan. Megérdemelte. **H o r v á t h Paula Szabóné,** **C s a t á r. H e g y e s s y. K ö v y. Szendrey** esti szerepüket jól töltötték be, — ugy szintén **C z a k ó** aki ügyeskedett.

Hanem szent igaz hogy a nézőtőren elkelt volna egy kis libelaris clotür ismét.

... s ... ő.

Hivatalos közlemény.

Hadmentességi díj lajstromok.

A magy. kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1897 évre szóló hadmentességi díj kivetési lajstromok 1883 évi 44. t.-cz. értelmében 8 napi közszemlére folyó hó 24-től aug. 1-ig bezárólag a városi adóhivatal udvari

épületének hivatalos szobájában azon figyelemzetéssel tétetnek ki, miszerint azt az érdekeltek megtekinthetik és hadmentességi díjuk elleni netáni felszólamlásukat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják. Nagyvárad, 1891 évi július hó 21 n. Bordé Ferencz, tanácsnok.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

73.

Nejét Batávia előkelő gazdag kereskedői körében a legnagyobb tisztelettel fogadták sőt az a legnagyobb bámulatott keltette. Hogy juthatott az öreg csuf ember ilyen szép előkelő feleséghez? A felelet egyszerű volt; megvette. Pénzért ma mindent lehet kapni, szépséget, nemességet, nagyszerű képzettséget, s a mit az mber birni nem akar, egyszerűen nem veszi meg. Azt beszéltek hogy a lánya, e vad macska, elüzése házassága ára volt. De beszéljenek bármint, Leonorának mindegy czélját elérte, mit kívánjon még többet.

És mégis soha sem volt olyan elégedetlen soha olyan nyugtalan mint most. Miért? Talán nem tetszett India? Dehogy, nagyon jól érezte itt magát. Férje? Tudta előre, hogy fél vad zsarnokhoz megy nőül, azonban mi a lánynál nem sikerült, magától ment az apjával. Leonora teljesen uralkodott felette, semmi fáradságába sem került, férje eljegyzése első pillanatától kezdve lábai elé borult, csodálta bámulta és azt akarta hogy minden élő és élettelen ezt tegye . . . és mégis az ür eszuró éles érzete nem akart nejétől eltávozni. Akármit tett, akárhogy akart szórakozni, mulatni soha sem volt nyugta, most is egészen elfoglalta lelkét mikor a hintaszéken félig behunyt szemekkel legyezte magát.

Aludni nem tudott, csak úgy félig ébren álmodozott; gondos férje orvost hivatott ez az éghajlat változtatásának tudta be a rosszul letet s cseppeket rendelt, nem használt. Szokott erélyessége, melylyel különösen az utóbbi időkben oly erős próbákat állott ki, elhagyta, a hűvös előcsarnokban szeretett tartózkodni, semmit sem látva, semmit sem hallva, egy szót sem szólva, semmire sem gondol csak mindig arra az egyre! Oh ez a gondolat nem hagyta nyugodni egy percig sem, oh ezek a gondolatok agyát, szívet szurkálták, csak szabadulni tudna tőlük, de nem lehet, olyan ez állapot mint a betegség, mint az átok, mint a megszállottság. Hogy változhatott meg ily hirtelen? Férjhez menetele előtt teljesen uralkodott önmagán, ugy érzett, a hogy akart, azt gondolta a mit akart, vasakarátával minden gondolatot minden érzelmét eltudott üzni, mi lelkét bántotta, most azonban az akarat megtört, nyugalmát, önuralmát elvesztette.

Hiába erőlködött nem sikerült, hogy helyre jöjjön az óta a találkozás óta ott, Ankeló közelében levő állomáson.

Miért sürgette e találkozást miért akarta férjét Daisyval összehozni? Mirt akarta a busznál Daisy iránt a legnagyobb szeretet hazudni?

A mi akkor történt, a mit akkor látott, mintegy beégett lelkébe, behatása alól nem tud szabadulni e történetre való visszaemlékezésre szédült.

Mindég előtte volt a kép. Ottó Daisy mellett, egészen veie van elfoglalva, őt egyetlen pillantásra sem tartja érdemesnek. Daisy szép lány lett, bátyjának kedvence, s a másik vigasztalója.

Hogy gyűlölhettek őt e férfiak s e lány?! Mind a három boszus utálattal van tele iránta, annál a kettőnél mi más érzelm foglallja majd el ezek helyét.

Mit nem adott volna érte, ha Daisy most mellette lett volna? De akkor ezt nem látta előre, akkor nyugalmát veszítette volna el. Most gyűlölte jobban a leányt mint valaha. Most tudta már igazán, hogy mint fedezte fel Daisy kettős árulását, szégyelte magát ön maga előtt.

De más részről nem bolondság és gyerekes dolog, hogy tovább is Ottó szívbéli ügyeivel törődjék? Miért nem nyomta el érzelmeit, miért nem élt csendesén a boldog jelennek?

Igen! ha lehetett volna! De a sokféle elbájoló dolog, melyek bírásáért annyi ideig küzdött, melyeket olv alávaló tettek árán vett meg, most érintetlenül hagyta. Most mindég Ottóval volt elfoglalva, ő utána vágyódott — — már késő, — férjhez ment. Ő maga választott sorsát, mindent megtett, mindent feláldozott, hogy ezt elérje.

Igy saját esztelensége fölött bosszankodva, töltötte azt a néhány órát melyet az egyedül létnék szentelhetett, ennek dacára is mindég fiatal kori jegyesére gondolt. Ez pedig gyűlölte őt; egy szava, egyetlen tekintete sem volt számára Talán a szerelem ébredezik szívében? Miért ilyen későn?

Az a gondolat, hogy ez érzések bűnösök, hogy kötelessége ellenük küzdeni, nem azért mert kellemetlenek, hanem mivel nem megengedettek, soha sem jutott eszébe. Kötelességérzet sem sok volt benne s így az eszközt sem tudta feltalálni mely által erélyesen felléphetett volna a baj ellen, sóhajtozva dönt le ilyenkor s mindég szerencsétlen csillagát okozta, hogy szerencséjének oly nagy gonddal épített palotáit szétrombolta, utjában állt a szomorúság nélküli való életnek.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A presumtív trónörökös új lakhelye.

Bécs, július 21. (Saját tud. távirata.) Bécsi tudósítónk jelentése szerint a Markt folyó mentén lévő Slószhof nevű kastélyt, a mely már évek hosszú sora óta nem volt használatban, valamint a közelében lévő Eharczan nevű kastélyt is kijavítják és átalakítják. Az utóbbi most ősszel Ferencz Ferdinánd főherczeg lakhelyéül fog szolgálni. A főherczeg mielőtt a kastélyba költöznék, egy hónapot a Karintában lévő Solinban fogja tölteni.

A kompromissium.

Budapest, júl. 20. (Saját tud. távirata.) A békeltető tárgyalás, mely Silágyi vezetése alatt indult meg, nem vezetett eredményre. Pulszky ki jelentette, hogy csak úgy mennek bele a kompromissiumba ha az ellenzék megígéri, hogy soha semmiféle javaslat ellen nem használ rendkívüli intézkedéseket. Az ellenzék ezt vissza utasította, s a függetlenségi e k a legmesszebb menő obstructiót határozták el.

Hock János mandátuma.

Budapest, július 21. (Saját tud. távirata.) A képviselőház állandó igazoló bizottsága Kubinyi Árpád elnöklete alatt ma ülést tartott, a melyen tárgyalás alá vette a VII. bíráló bizottságnak az iránt való megkeresését, hogy Hock János kérvénnyel megtámadott mezőkövesdi választása ügyében pótvizsgálat rendeltetvén el, annak foganatosítására vizsgáló biztost jelöljön ki. A bizottság a pótvizsgálat végzésére biztosul Gajary Géza képviselőt küldte ki, aki ebben a választási ügyben az előző vizsgálatot vezette.

Üres mandátum.

Budapest, júl. 21. (Saját tud. távirata.) Jászapatiról írják, hogy Markus József o. képviselő legközelebb leteszi mandátumát, mert ki nevezik a közigazgatási bírósághoz ítélőbírónak. A kerületben már meg is indult a választási mozgalom. Két jelöltet emlegetnek, a liberális Fáy Bélát és az Ugron párti Tassy Sándort.

Az ellenzék lakomája.

Budapest, júl. 21. (Saj. tud. távirata.) Az ellenzéki képviselők tiszteletére rendezett lakomát, kedvezőtlen idő miatt nem lehetett megtartani.

Az obstructió.

Budapest, júl. 21. (Saj. tud. távirata.) A néppárt és nemzeti párt a legmesszebb menő obstructiót határozták el.

Kereskedelmi konfliktus.

Bécs, július 21. (Saját tud. távirata.) Mint a berlini Tagsblatt londoni levelezője jelenti, Lorie kereskedelmi miniszter azon írásbeli utasítást kapta, hogy a Belgium és Németországgal fennálló kereskedelmi szerződéseket haladéktalanul mondja fel.

Herz és a Panama.

Páris, július 21. (Saját tud. távirata.) A »Panama« bizottság elhatározta, hogy lemond a Bourismontba való utazásról mivel Herz Kornél levele azt bizonyítja, hogy ki akar bujni a vallomás alól és ezt oly feltételhez köti, melyet lehetetlen komolyan venni.

A béke tárgyalás.

Konstantinápoly, július 21. (Saj. tud. táv.) A szultán a béke tárgyalásához új delegáltakat akar kinevezni és pedig Várd basát a volt külügyminisztert, Zekki basát a tüzérség parancsnokát és Zia basa volt nagy követet. Az előbbi kettőt visszautasították.

A magyar leány gyilkosa.

Szófia, július 21. (Saját tud. távirata.) Simon Anna ingóságai közt Boicsevre nézve igen kompromittáló 2 levelet találtak, ugy szinte birtokába jutottak Boicsevnek a bolgár fejedelem és fejedelemnőhöz intézett levelének is, melyben arra kéri a fejedelemnőt, hogy mentse meg őt.

Az amerikai vám tarifabill.

Budapest, július 21. (Saját tud. távirata.) Washingtonból jelentik: A senatusban Allison előterjesztette a tarifabil tárgyaláson kiküldött értekezlet jelentését. Hogy a jelentés tárgyalását megakadályozzák több senátor megkísérelte az obstructió útjára lépni.

Öngyilkosság.

Budapest, július 21. (Saját tud. távirata.) Gráczban Sanct Tivadar takarékp. tisztviselő sikksasztó főbe lőtte magát.

Simon Anna temetése.

Budapest, július 21. (Saj. tud. táv.) A Philoppoltól 30 km. fekvő Hirko községben tegnap nagy közönség jelenlétében volt Simon Anna temetése.

Csendélet Spanyolországban.

Budapest, július 21. (Saját tud. távirata.) Madrid Barcelonában zavargás tört ki. A zavargók megdobálták a csendőröket.

Határ kiigazítás.

Athén, július 21. (Saját tudósítónk távirata.) Azt állítják, hogy Mezeró és Anapisis környéke az új stratégiai határon belül esik, így az új határ Mezeró melletti tónál lesz. Grytrovali községet állítólag Törökországhoz csatolják. Olaszország kényszer rendszabályok életbeléptetését ajánlotta a hatalmaknak azon esetre, ha Törökország nem alkalmazkodik Európa kívánságához. Thessáliában többszörös összeütközés történt a törökök és felkelők között.

KÖZGAZDASÁG.

Szólós gazdák figyelmébe. Az »Országos szállótelep szövetség« arról értesíti Magyarországi összes szállótelepeit, hogy az idén a csemege szállók, melyek csemege szálló gyanánt

értékesíthetők mint Bakar, Mézesfehér, Dinka stb. eddigé teljesen szokatlan magas árakat fognak elérni, mert a szövetség nemet és orosz kereskedőkkel rendkívül előnyös szerződéseket kötött a szálló exportra. Akiknek tehát csemege szállójuk van eladni való, jelentsék be az »Országos szállótelep szövetség«-hez, (Budapest VI. Nagymező utca 12 sz.) mely az eladásról gondoskodik. A szállótermés egyébként egy a nagyváradai szállóhegyen mint egész Bihar megyében rendkívül bőnek ígérkezik. Dus fűrtökkel gazdagon vannak megrakva a szállótőkék, úgy hogyha csak valami közbe nem jön, az idén vig szüretre van kilátás. Az Érmelléken is mindenütt, hol már az új szállótőkékkel van keültetve a hegység, nagyon szépen állnak a fűrtök úgy látszik az idén ez lesz az egyetlen gyümölcs, mely bőven terem.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897 július 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.67
Magyar koronajárdék	100.10
Magyar vasúti kölcson aranyban 4%	123.—
Magyar vasúti kölcson ezüstben 2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ban	121.50
Mag. a földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson	153.—
Tiszszabályozási és szegeci sorsjegy kölcson	141.25
Csútrák járdék papírban	102.—
Csútrák járdék ezüstben	102.—
Csútrák járdék aranyban	123.25
Csútrák korona járdék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	147.—
Osztrák magyar bankrészevény	950.—
Magyar hitelbank részevény	396.50
Osztrák hitelintézeti részevény	369.70
Páris vista	347.56
20 márkás arany	952.—
Német birod. lmi márká	58.70
London vista	191.56
Páris vista	47.—
20 márkás arany	11.73

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Bérlet 80-ik szám.

Bérlet 80-ik szám.

Páros.

Páros.

az arad-nagyváradai szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi július 22-én,
Gái Gyula urnak vendégfelleptével.

A zalamei bíró.

Szinmü.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap pénteken,

PÁLINKA.

Szinmü.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

**Krondorfi
Savanyuviz**

KELLEMEZ IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ,

DE LEGINKABB MINT

gyógyviz

tüdő, gyomor és

vizhólyag bántalmaknál

sikerrel használtatik.

Nagyváradon kapható: Kádár és Kiss, Janky Antal és Wurst József uraknál.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1897. évi május 1-től.

Kolozsvar—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvar.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.			
Kolozsvar ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	2 23	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	7 05	P.-Ladány ind.	1 31	4 01	6 02	2 40	6 12			
B.-Hunyad >	12 20	6 39	8 37	7 54	4 59	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	9 06	Debreczen >	3 05	5 30	8 00	4 07	7 40			
Csucsá >	12 52	7 08	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	10 37	Érmihályfalva érk.	4 06	6 44	9 17	5 09	—			
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.								
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.			Sz. v.			V. v.		
Rév >	1 34	7 46	10 08	9 30	6 13	Sáp >	—	—	12 25	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 47	11 17	5 40	9 18	—	—	—	—
Elesd >	1 48	7 58	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	8 40	12 36	8 15	10 31	3 48	—	—	—
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	9 46	1 45	9 45	11 38	5 24	—	—	—
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.			Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.			V. v.		
Várad-Velenceze >	2 25	8 33	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad érk.	2 30	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 17	Nagy-Léta-	5 25	1 05	—	—	—
Nagyvárad ind.	2 37	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 08	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 31	5 11	Vértés ind.	—	—	—	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 15	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 46	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30	—	—	—
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 08	5 46	H.-Pályi >	6 03	1 48	—	—	—
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 23	6 00	H.-Bagos >	6 22	2 07	—	—	—
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	—	—	2 50	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 47	2 34	—	—	—
B.-Ujfalu >	3 14	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 46	6 20	Debreczen é.	7 25	3 18	—	—	—
Sáp >	—	—	12 47	12 26	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.			Derecske—Sáránd.			V. v.		
Báránd >	—	—	1 01	12 42	4 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49	—	—	—
P.-Ladány >	3 56	10 03	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 17	5 53	4 36	Derecske érk.	10 00	5 40	Sáránd érk.	6 20	2 09	—	—	—
Szolnok >	5 31	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	—	—	9 7	4 53	5 13									
Nagy-Káta >	6 25	12 41	4 45	5 00	—	B.-Hunyad >	—	—	4 50	5 32	—									
Budapest érk.	7 40	1 50	6 20	7 00	—	Kolozsvar érk.	5 55	10 37	6 59	8 34	—									

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 04	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Békes-Csaba >	7 01	2 33	4 50
>	11 03	5 12	8 29	Csaba >	7 01	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26
>	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
>	11 46	5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	5 57	9 37	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09
>	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Szalonta >	8 28	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Less >	9 04	5 00	7 51
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 15
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 15	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 30
Szeged érk.	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 30								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad			
	Tv. sz. sz.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	4 10	2 27	—	Vaskóh ind.	2 55	2 20	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 48	2 40	
V.-Velenceze >	4 24	2 38	—	Lunka-Rézbánya >	3 07	2 33	—	Ósi >	6 09	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 40	
Félix-Fürdő >	4 51	3 —	—	Szudrics >	3 34	3 02	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 23	
Kardó >	5 09	3 14	—	Belényes >	4 02	3 41	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 55	
Magyar-Gyepes >	6 09	4 04	—	Sonkolyos >	4 23	4 04	—	Körös-szeg >	7 02	3 36	—	Vésető >	6 12	5 36	
Tasádfő >	6 26	4 18	—	Belényes-Ujlak >	4 35	4 16	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	
Drág-Cséke >	6 51	4 33	—	Borz >	4 44	4 26	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 28	
Magyar-Cséke >	7 11	4 48	—	Sólyom >	5 01	4 46	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 03	
Dusesd >	7 26	4 59	—	Gyanta >	5 22	5 07	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 12	
Szombatság-Rogoz >	8 07	5 35	—	Hollód >	5 36	5 22	—	Kót >	9 19	5 14	—	Szakál >	7 48	7 44	
Hollód >	8 19	5 46	—	Szombatság-Rogoz >	5 57	5 54	—	Vésető >	9 44	5 32	—	Körös-szeg >	8 11	8 19	
Gyanta >	8 33	5 59	—	Dusesd >	6 21	6 25	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 38	
Sólyom >	8 59	6 24	—	Magyar-Cséke >	6 33	6 40	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	
Borz >	9 14	6 38	—	Drág-Cséke >	6 54	7 11	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 13	
Belényes-Ujlak >	9 26	6 49	—	Tasádfő >	7 08	7 27	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 32	
Sonkolyos >	9 39	7 01	—	Magyar-Gyepes >	7 22	7 50	—								
Belényes >	10 25	7 35	—	Kardó >	7 55	8 31	—	Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad			
Szudrics >	10 48	7 57	—	Félix-Fürdő >	8 08	8 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25	
Lunka-Rézbánya >	11 17	8 22	—	V.-Velenceze >	8 37	9 09	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	—	Érselind >	5 37	6 06	
Vaskóh érk.	11 33	8 37	—	Nagyvárad érk.	8 47	9 19	—	Bihar >	7 46	6 25	—	Székelyhid >	6 14	6 51	

N.-Várad—Püspök-Fürdő—Félix-Fürdő							
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	—	9 50	—	—	4 45	—	7 42
V.-Velenceze ind.	8 29	9 59	2 34	4 54	6 46	7 51	9 40
Félix-Fürdő érk.	8 32	10 —	2 48	4 55	6 47	7 52	9 41
Püspök-Fürdő érk.	8 52	10 14	3 07	5 14	7 04	8 11	9 58
Félix-Fürdő >	9 06	10 37	3 21	5 31	7 20	8 28	10 13

Félix-Fürdő—Püspök-Fürdő—N.-Várad							
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-Fürdő ind.	9 08	10 42	3 23	5 35	7 23	8 30	10 15
Püspök-Fürdő >	9 19	11 —	3 37	5 52	7 35	—	10 27
V.-Velenceze érk.	9 34	11 16	3 52	6 08	7 50	8 49	10 42
Nagyvárad ind.	9 36	11 17	3 54	6 09	7 53	8 50	10 44
Nagyvárad érk.	9 50	11 27	4 08	6 19	8 07	9 —	10 58

Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz			
	Vegy. v.	V. v.	V. v.		Vegy. v.	V. v.	V. v.
Szombatság-Rogoz ind.	8 10	—	—	Dobrest ind.	5 03	—	—
Nánhegyes >	8 36	—	—	Nánhegyes >	5 13	—	—
Dobrest érk.	8 46	—	—	Szombatság-Rogoz érk.	5 37	—	—

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	10 02	8 —	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—
Apátkeresztur >	10 56	8 46	—	Monos-Petri >	4 46	4 57	—
V.-Ábrány >	11 12	9 —	—	V.-Ábrány >	5 57	5 10	—
Monos-Petri >	11 24	9 11	—	Apátkeresztur >	5 13	5 29	—
Margitta érk.	11 35	9 21	—	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 10	—

A vonatok közlekedési ideje közep európai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.